

Анонимизиран текст

C-316/23 - 1

Дело C-316/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

23 май 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Софийски районен съд (България)

Дата на акта за преюдициално запитване:

23 май 2023 г.

Заявител:

Инспекторат към Висшия съдебен съвет

Вписано в регистъра на Съда под № <u>12.581/81</u> Люксембург, дата: <u>24.05.2023</u>	За Секретар, по пълномощие
Факс / Е-mail: <u>/</u>	Радостина Стефанова-Кампиева
Подадено на: <u>23.05.2023</u>	Администратор

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

[OMISSIS]

София, 23.05.2023 г.

СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД, Гражданско отделение, [OMISSIS]:

[OMISSIS] [съдебен състав]

като разгледа частни граждански дела №№ **27729** и **27743** по описа за **2023** година, като взе предвид следното:

- 1 Производството е по реда на чл. 267, пар. 1 ДФЕС.
- 2 Отнася се до въпроси относно съвместимостта на продължаване на компетентността на орган за контрол в съдебната система след края на мандата му с изискванията за независимост на съдебната власт, както и по въпросите за обхвата на контрола на съда като орган, разрешаващ

разкриване на лични данни при наличие на задължение за проверка на формални предпоставки.

СТРАНИ ПО СПОРА:

3 **Заявител:**

4 **Инспекторат на Висшия съдебен съвет** — държавен орган с адрес: [OMISSIS] София [OMISSIS].

5 Представява се по делото от съдебните инспектори.

6 **Искания на страните**

7 По силата на чл. 175д, ал. 6 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) в изпълнение на задължението си да поддържа публичен регистър на декларациите за имущество на магистратите, Инспекторатът при Висшия съдебен съвет (ИВСС) иска от настоящия съд да му разреши достъп до банкова тайна — данни за наличности към 31.12.2022 г. по сметките на осем магистрати и четирима членове на техните семейства.

ФАКТИ ПО СПОРА

8 Инспекторатът към висшия съдебен съвет (ИВСС) е създаден с изменение на Конституцията на Република България от 2007 г. Той се състои от главен инспектор и 10 инспектори, които следва да разследват сигнали за нерегламентирано влияние върху магистратите, а от 2015 г. — и да проверява декларациите на магистратите за имущество и да следи за конфликта на интереси и накърняване на независимостта на съдебната власт. Инспекторите имат мандат от 4 години, главният инспектор — 5 години.

9 Към настоящия момент съдебните инспектори са избрани за последно на 18.02.2016 г. и са встъпили в длъжност през същата година. Главният съдебен инспектор е избрана на 02.05.2015 г. и изпълнява функциите си от 2015 г.

10 С решение № 12/27.09.2022 г. Конституционният съд приема, че „С изтичането на срока, за който са избрани, главният инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет изпълняват своите функции до избиране от Народното събрание на главен инспектор, съответно на инспектори.

11 Конституционно недопустимо е да се преустанови автоматично за неопределено време дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет поради изтичане на срока на пълномощията на главния инспектор и на инспекторите и неизбирането от Народното събрание на нов състав на Инспектората, осигуряващ му функциониране в съответствие с

постоянен адрес, ЕГН, номер на лична карта, телефонен номер. Декларациите с технически проблеми са подадени от М.Т. и Н.Б.. На проблемните декларации добавил разширен текст с големи букви „НЕ СЕ ТРИЕ И НЕ СЕ ЧИСТИ“, като целта му била да подскаже преди изпращането за публикуване, че данните не са заличени и следва намеса на техническо лице с подходящи компетентности. На 04.07.2018 г. помолил Д.Г. да му съдейства при създалия се проблем със заличаване на личните данни от посочените от него електронни файлове. Той се отзовал, успял да заличи личните данни в 4 броя декларации, но не се справил с техническия проблем с декларацията на съдия М.Т., тъй като същият бил обозначен „само за четене“. Разбрали се, че ще добави подсещане „НЕ СЕ ЧИСТИИИИИ“. Целта му била да напомни, че файлът е проблемен и да му се обърне внимание преди публикуването на страницата на ИВСС. Д.Г. заявил, че ако не може да се справи с изчистване на информацията, няма да го оставя за публикуване. Тъй като на 08.07.2019 г. е бил в разрешен платен годишен отпуск и не бил в София, не е контролирал от разстояние Г. дали е изпълнил служебните си задължения спрямо създалите се проблеми, тъй като не е негов ръководител. Аналогичен бил техническият проблем и с декларацията на прокурор Н.Б.. След преценка за тежестта на извършеното от него нарушение, ще понесе последствията“.

- 17 След изтичане на срока за подаване на годишни имуществени декларации на магистратите за 2022 г. на 15.05.2023 г., ИВСС е изпратил до настоящия съдебен състав искане за разкриване на банковата тайна (информации за наличност по банкови сметки) на 2 магистрати — съдии в Апелативен съд София и Административен съд София-град, както и техните съпрузи.
- 18 Съдът няма данни дали причините, довели до неправомерното публикуване на лични данни, са отстранени и какви мерки са взети от ИВСС за предотвратяване на последващи рискове. Досега няма практика и за търсене на такава информация.

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ БЪЛГАРСКОТО ПРАВО:

- а) Конституция на Република България; обн. в „Държавен вестник“ (ДВ), бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г. [OMISSIS]:
  - 19 „Чл. 117. (2) Съдебната власт е независима. При осъществяване на своите функции съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона.
- Чл. 132а.** (Нов — ДВ, бр. 12 от 2007 г.) (1) Към Висшия съдебен съвет се създава Инспекторат, който се състои от главен инспектор и десет инспектори.
- (2) Главният инспектор се избира от Народното събрание с мнозинство две трети от народните представители за срок от пет години.

(3) Инспекторите се избират от Народното събрание за срок от четири години по реда на ал. 2.

(4) Главният инспектор и инспекторите могат да бъдат избирани повторно, но не за два последователни мандата.

(5) Бюджетът на Инспектората се приема от Народното събрание в рамките на бюджета на съдебната власт.

(6) (Изм. и доп. — ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Инспекторатът проверява дейността на органите на съдебната власт, без да засяга независимостта на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите при осъществяването на техните функции. Инспекторатът извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите. Главният инспектор и инспекторите при осъществяване на функциите си са независими и се подчиняват само на закона.

(7) Инспекторатът действа служебно, по инициатива на граждани, юридически лица или държавни органи, включително на съдии, прокурори и следователи.

(8) Инспекторатът представя годишен доклад за дейността си на Висшия съдебен съвет.

(9) Инспекторатът отправя сигнали, предложения и доклади до други държавни органи, включително и до компетентните органи на съдебната власт. Инспекторатът предоставя публично информация за дейността си.

(10) Условието и редът за избиране и освобождаване на главния инспектор и на инспекторите, както и организацията и дейността на Инспектората се уреждат със закон“.

б) Закон за съдебната власт (ЗСВ; обн., ДВ, бр. 64 от 7 август 2007 г., в сила от 10.08.2007 г., последно изменен ДВ, бр. 11 от 2 февруари 2023 г.):

20 **„Чл. 54. Инспекторатът:**

1. проверява организацията на административната дейност на съдилищата, прокуратурите и следствените органи;

2. проверява организацията по образуването и движението на съдебните, прокурорските и следствените дела, както и приключването на делата в установените срокове;

3. анализира и обобщава делата, които са приключени с влязъл в сила съдебен акт, както и приключените преписки и дела на прокурорите и следователите;
4. при противоречива съдебна практика, установена при осъществяване на дейността по т. 3, сигнализира компетентните органи за отправяне на искане за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;
5. (доп. — ДВ, бр. 28 от 2016 г.) при нарушения, установени при осъществяване на дейностите по т. 1—3, сигнализира административния ръководител на съответния орган на съдебната власт и съответната колегия на Висшия съдебен съвет;
6. *прави предложения за налагане на дисциплинарни наказания на съдии, прокурори, следователи и административни ръководители на органите на съдебната власт;*
7. отправя сигнали, предложения и доклади до други държавни органи, включително до компетентните органи на съдебната власт;
8. (изм. — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите;
9. (нова — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) разглежда заявления срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок;
10. (изм. ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) приема вътрешни правила за извършване на проверките по т. 1—3 и т. 8 в органите на съдебната власт;
11. (нова — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) приема вътрешни правила за провеждане на проверките за почтеност на експертите при Инспектората и организира тяхното провеждане;
12. (нова — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) изготвя годишна програма за планови проверки и годишен доклад за дейността си, който представя на пленума на Висшия съдебен съвет;
13. (изм. — ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., предишна т. 9 — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) обсъжда предложения от министъра на правосъдието проект на бюджет на съдебната власт в частта му относно бюджета на Инспектората и го представя на Висшия съдебен съвет;

14. (нова — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) предоставя публично информация за своята дейност и публикува годишния доклад за дейността си на интернет страницата си;
15. (нова — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) осъществява надзор върху обработването на лични данни в случаите по чл. 17, ал. 1 от Закона за защита на личните данни.
- (2) (Нова — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) При осъществяване на надзора по ал. 1, т. 15 Инспекторатът изпълнява задачите и упражнява правомощията по Закона за защита на личните данни.
- 21 **Чл. 175а.** (нов — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) (1) Съдиите, прокурорите и следователите подават пред Инспектората към Висшия съдебен съвет следните декларации:
1. декларация от две части за имущество и интереси;
  2. (доп. — ДВ, бр. 7 от 2018 г.) декларация за промяна в декларираните обстоятелства в декларацията по т. 1 в частта за интересите по чл. 175б, ал. 1, т. 11—13 и за произхода на средствата при предсрочно погасяване на задължения и кредити.
- (2) Декларациите по ал. 1 се подават по образец, утвърден от главния инспектор.
- (3) Декларациите се подават:
1. на хартиен носител, придружени с копие на електронен носител, или
  2. (изм. — ДВ, бр. 85 от 2017 г.) по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис, създаден съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.
- (4) Декларациите се съхраняват за срок 10 години.
- (5) Декларациите се унищожават след изтичането на срока по ал. 4 от комисия, назначена със заповед на главния инспектор.;
- 22 **Чл. 175б.** (...) (4) Съдиите, прокурорите и следователите декларират имуществото и доходите на своите съпрузи или на лицата, с които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, и на ненавършилите пълнолетие деца.

- 23 **Чл. 175в.** (...) (6) (Предишна ал. 4, изм. и доп. — ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В едномесечен срок от изтичане на сроковете по ал. 1, 2 и 5 Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си декларациите на съдиите, прокурорите и следователите и списък на лицата, които не са подали декларации в срок. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.
- 24 **Чл. 175г.** (Нов — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.)
- (1) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет води и поддържа електронни публични регистри:
1. на декларациите по чл. 175а, ал. 1, т. 1 и 2;
  2. на влезлите в сила наказателни постановления.
- (2) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет въвежда декларациите за имущество и интереси и за промяна в декларираните обстоятелства в публичния регистър по ал. 1, т. 1. Въвеждането се осъществява само от оправомощени от главния инспектор служители.
- (3) Публичният регистър по ал. 1, т. 1 съдържа входящия номер, датата на декларацията и информацията по чл. 175б, ал. 1.
- (4) Всяко лице има право на достъп до данните от публичния регистър.
- (5) (Изм. — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Достъпът се осигурява чрез интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет при спазване на изискванията за защита на личните данни.
- 25 **Чл. 175д.** (Нов — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. — ДВ, бр. 7 от 2018 г.) В 6-месечен срок след изтичането на срока за подаване на декларацията Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извършва проверка за достоверността на декларираните факти. (...)
- (6) (Изм. — ДВ, бр. 49 от 2018 г., доп. — ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да получава информация от информационните системи по чл. 56 и 56а от Закона за кредитните институции. Главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет могат да искат разкриване на банкова тайна от районния съд, в чийто район е постоянният адрес на лицето, с изключение на случаите, когато е дадено съгласие по чл. 62, ал. 5, т. 1 от Закона за кредитните институции. Съгласието се дава пред Инспектората към Висшия съдебен съвет в писмена форма без нотариална заверка на подписа по образец, утвърден от главния инспектор. (...)
- 26 **Чл. 175е.** (Нов — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.)

- (1) Проверката се извършва чрез съпоставяне на декларираните факти с получената информация.
- (2) В случай на неподаване на декларация за текущата година проверката по ал. 1 се извършва въз основа на последната подадена декларация“.
- в) Закон за защита на личните данни (ЗЗЛД, обн., ДВ, бр. 1 от 4 януари 2002 г., в сила от 01.01.2002 г.; посл. изм., ДВ, бр. 11 от 2 февруари 2023 г.):**
- 27 **„Чл. 6. (1) (Изм. — ДВ, бр. 17 от 2019 г.)** Комисията за защита на личните данни, наричана по-нататък „комисията“, е постоянно действащ независим надзорен орган, който осъществява защитата на лицата при обработването на техните лични данни и при осъществяването на достъпа до тези данни, както и контрола по спазването на Регламент (ЕС) 2016/679 и на този закон.
- 28 **Чл. 12а. (Нов — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) (1)** При поискване администраторът и обработващият лични данни оказват съдействие на комисията при изпълнение на нейните задачи и правомощия.
- 29 **Чл. 17. ([OMISSIS] [посл.] изм. — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) (1)** Инспекторатът към Висшия съдебен съвет, наричан по-нататък „инспектората“, осъществява надзор и осигурява спазването на Регламент (ЕС) 2016/679, на този закон и на нормативните актове в областта на защитата на личните данни при обработване на лични данни от:
1. съда при изпълнение на функциите му на орган на съдебната власт, и
  2. прокуратурата и следствените органи при изпълнение на функциите им на органи на съдебната власт за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания.
- (2) Редът за осъществяване на дейността по ал. 1, включително за извършване на проверки и за разглеждане на производствата пред инспектората, се определя с правилника по чл. 55, ал. 8 от Закона за съдебната власт.
- (3) При осъществяване на надзора по ал. 1 се прилага и чл. 12а.
- 30 **Чл. 17а. (Нов — ДВ, бр. 91 от 2006 г., изм. — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) (1)** При осъществяване на надзора при обработване на лични данни от съда при изпълнение на функциите му на орган на съдебната власт, освен при обработване на лични данни за целите по чл. 42, ал. 1 инспекторатът:
1. изпълнява задачите по чл. 57, параграф 1, букви „а“—„и“, „л“, „ф“ и „х“ и параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2016/679;

2. упражнява правомощията по чл. 58, параграф 1, букви „а“, „б“, „г“, „д“, „е“, параграф 2, букви „а“, „ж“, „и“ и „й“ и параграф 3, букви „а“, „б“ и „в“ от Регламент (ЕС) 2016/679;
  3. прилага съответно списъка, изготвен от комисията съгласно чл. 35, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2016/679 във връзка с изискването за оценка на въздействието върху защитата на данните;
  4. сезира съда за нарушаване на Регламент (ЕС) 2016/679.
- (2) Освен задачите и правомощията по ал. 1 инспекторатът:
1. участва в международното сътрудничество с други органи по защита на личните данни и международните организации по въпросите в областта на защитата на личните данни;
  2. дава указания, издава насоки, препоръки и най-добри практики във връзка със защитата на личните данни.
- (3) При осъществяване на надзора при обработване на лични данни за целите по чл. 42, ал. 1 от съда, прокуратурата и следствените органи при изпълнение на функциите им на органи на съдебната власт инспекторатът изпълнява задачите и упражнява правомощията по глава осма.
- 31 **Чл. 20.** ([OMISSIS] [посл.] изм. — ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Главният инспектор, инспекторите и съдебните служители в администрацията на инспектората са длъжни да не разгласяват и да не се възползват за свое или чуждо облагодетелстване от информацията, представляваща защитена от закон тайна, която им е станала известна при осъществяване на тяхната дейност по този закон, до изтичане на срока за защитата ѝ.
- г) **Закон за кредитните институции (ЗКрИ,** обн., ДВ, бр. 59 от 21 юли 2006 г. в сила от 01.01.2007 г.; посл. изм., ДВ, бр. 51 от 1 юли 2022 г.):
- 32 **„Чл. 62.** (1) (Доп. — ДВ, бр. 50 от 2015 г., изм. — ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Служителите на банката, членовете на управителните и контролните органи на банката, длъжностните лица в БНБ, служителите и членовете на управителния съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките, ликвидаторите, временните синдици и синдиците, както и всички други лица, работещи за банката, не могат да разгласяват, както и да ползват за лично или за членовете на семействата си облагодетелстване информация, представляваща банкова тайна.
- (2) Банкова тайна са фактите и обстоятелствата, засягащи наличностите и операциите по сметките и влоговете на клиентите на банката.

(3) (Изм. — ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Лицата по ал. 1 подписват декларация за пазене на банковата тайна при встъпване в длъжност, съответно преди пристъпване към изпълнение на възложената работа.

(4) Разпоредбата на ал. 1 се отнася и за случаите, когато отношенията на посочените лица с банката са прекратени или дейността им е преустановена.

(5) (Изм. и доп. — ДВ, бр. 50 от 2015 г., изм. — ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Освен на БНБ и за целите и при условията на чл. 56 банката може да дава сведения по ал. 2 за отделни клиенти само:

1. с тяхно съгласие;
2. по решение на съда, взето по реда на ал. 6 и 7;
3. (изм. — ДВ, бр. 59 от 2016 г.) с определение на съда, когато това е необходимо за изясняване на обстоятелствата по разглеждано от него дело,
4. (доп. — ДВ, бр. 59 от 2016 г.) в случаите по ал. 12 при банка в производство по несъстоятелност или
5. (нова — ДВ, бр. 59 от 2016 г.) при образувано международно арбитражно дело, по което Република България е страна.

(6) Съдът може да постанови разкриване на сведенията по ал. 2 и по искане на:

1. (доп. — ДВ, бр. 16 от 2018 г.) прокурора — при наличие на данни за извършено престъпление или в случаите по чл. 31 от Закона за Европейската заповед за разследване;
2. [OMISSIS]
3. директора на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, когато:
  - а) се представят доказателства, че проверяваното лице е осуетило извършването на проверка или ревизия или не води необходимата отчетност, както и че тя е непълна или недостоверна;
  - б) с акт на компетентен държавен орган е установено настъпването на събитие, довело до унищожаване на отчетна документация на проверяваното лице;
4. ([OMISSIS] [посл.] изм. — ДВ, бр. 7 от 2018 г.) Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и директорите на териториалните и дирекции;
5. [OMISSIS]

6. [OMISSIS]

7. ([OMISSIS] [посл.] изм. — ДВ, бр. 81 от 2016 г., в сила от 14.10.2016 г.) директорите на Главна дирекция „Национална полиция“ и Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ на Министерството на вътрешните работи — за целите на разкриването и/или разследването на престъпления;

7а. (нова — ДВ, бр. 25 от 2022 г., в сила от 08.07.2022 г.) директора на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) на Министерството на вътрешните работи за целите на член 7, параграф 3а, алинея 1, буква „б“ от Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013, въз основа на писмено искане на генералния директор на ОЛАФ или определено от него лице, когато е строго необходимо за целите на разследването на ОЛАФ;

8. (изм. — ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ — когато това е необходимо за защита на националната сигурност;

9. [OMISSIS]

10. [OMISSIS]

11. (нова — ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26.04.2016 г.) синдика на банка в производство по несъстоятелност — относно длъжници на банката, чиито кредити са в просрочие;

12. (нова — ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) главния инспектор или инспектор от Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(7) Районният съдия се произнася по искането по ал. 6 с мотивирано решение в закрито заседание не по-късно от 24 часа от постъпването му, като определя периода, за който се отнасят сведенията по ал. 1. Решението на съда не подлежи на обжалване“.

г) релевантна национална съдебна практика:

33 1. Решение № 12/27.09.2022 г. по конст. дело № 7/2022 г. на Конституционния съд (достъпно на: <https://www.constcourt.bg/bg/act-9382>):

34 „Съществуването и функционирането на установените от Основния закон държавни органи е въпрос на конституционна уредба, която създава не просто набор държавни органи, а система на взаимодействия и баланси между тях и привеждането на който и да било орган в невъзможност да функционира засяга тези баланси. Ако една от държавните институции има възможност да приведе чрез действия или бездействие друга институция в състояние да не може да осъществява конституционните си правомощия, би било налице недопустимо накърняване на тези баланси. Това особено ярко

проличава, когато носител на правомощия, присъщи на законодателната или на изпълнителната власт, чрез неосъществяване на конститутивната си компетентност по отношение на орган на съдебната власт, в съответствие с Конституцията, на практика премахне този орган за неограничено време. Формулировката на искането, така както е в текста на вносителя, навежда именно на такава възможност в конкретния случай — Народното събрание, както отбелязва вносителят, да реши „да се отърве“ от орган на съдебната власт, като след изтичане на мандата на определен негов персонален състав не избира нов състав. За Конституционния съд е от значение самото преустановяване на дейността на конституционно предвиден орган, независимо от мотивите на органите, които са натоварени с конституирането му.

- 35 Конституцията предвижда редица гаранции за това да не може да се предизвика *de facto* прекратяване на функционирането на държавните органи чрез способности, които заобикалят режима на Глава девета от нея. В Решение № 4 от 21 април 2005 г. по к. д. № 11/2004 г. относно мандатите на председателя на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на главния прокурор Конституционният съд е посочил, че принципът на непрекъснатост не е изрично формулиран в Конституцията и се поддава на законодателна преценка. Тази преценка обаче предполага Конституцията (или законът) да намерят онези правни решения, които, при гарантиране на функционирането на институциите, да осигурят последователното прилагане на друг конституционен принцип — този на мандатността. Относно разпоредбата на чл. 129, ал. 2 от Конституцията Конституционният съд е приел, че мандатът на тези трима магистрати (подобно на този на конституционните съдии, за които това е изрично посочено в чл. 148, ал. 1, т. 1 от Конституцията) се изчерпва с изтичането на срока му — в този случай конституционният законодател (както и по отношение на конституционните съдии) е въвел изрично забрана за повторно избиране на същата длъжност. В подкрепа на това разбиране може да се изтъкне и обстоятелството, че всеки от споменатите трима магистрати се явява административен връх на съответната институция, чието функциониране предполага административна йерархия, годна да помогне за плавно преминаване от изчерпания мандат към нововъзлагания. По друг начин гарантирането на обсъжданата непрекъснатост на осъществяване на възложените от Основния закон функции на държавен орган се постига при периодичен избор, респ. назначаване на съдии в Конституционния съд от различни органи на държавната власт, което наред с останалите цели, които обслужва, е и средство за защита срещу невъзможността една от овластяващите институции да изпълни конституционните си функции. В търсенето на баланс между принципите на непрекъснатост на функциониране на конституционно установените държавни органи и мандатност, конституционният законодател е възприел посочената конструкция, за да гарантира, че този висш орган няма да престане да функционира.

- 36 Практиката на Конституционния съд сочи, че докато към принципа на непрекъснатост може да се подходи еднозначно, мандатността разкрива възможни вариации, свързани с естеството на дейност на съответните държавни органи, която поражда и спецификите на правния режим на техния мандат. Непрекъснатостта се отнася до самото съществуване и функциониране на държавния орган, докато мандатът представлява предоставяне на правна възможност да се осъществяват конкретни държавни функции за определено време. В демократичното общество мандатността се изразява в ограничено във времето функциониране на държавния орган чрез конкретен персонален състав, явяващо се гаранция срещу възможни изкривявания в резултат на неограничено по време изпълнение от него на съответните функции. (...)
- 37 Преодоляването на неконституционна ситуация, каквато е налице и в настоящия случай (както 44-ото, така и 45-ото, 46-ото и 47-ото Народно събрание не формират политическа воля за избор на състав на Инспектората към ВСС съобразно конституционните предписания), налага приоритетна защита на непрекъснатостта като конкурираща се висша ценност с друга такава — мандатността, за да бъде гарантирано осъществяването на възложените от Основния закон функции на Инспектората и на конституционно установения баланс на властите в конституционната правова държава. Тази защита е социално потребна и обществено оправдана, за да бъде осигурено върховенството на закона.
- 38 Това разбиране се вписва във възприетото от Конституционния съд в Решение № 13 от 15 декември 2010 г. по к. д. № 12/2010 г. тълкуване на правната категория „мандат“ според Основния закон. В своята практика Конституционният съд приема, че органите на съдебната власт — ВСС и Инспекторатът към него, са органи, на които са възложени правомощия, които при никакви обстоятелства не могат да се упражняват по заместване от друг държавен орган — проявление на принципа на правовата държава, прогласен в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Конституционно предвидените правомощия на държавни органи не могат да се отнемат с бездействие на друг орган, който е отговорен за тяхното конституиране и Народното събрание не прави изключение.(...)
- 39 Когато няма предвидено друго правно средство срещу блокиране на работата на един конституционно установен държавен орган, продължаването на осъществяването на функциите на този орган чрез конкретния персонален негов състав до нов избор/назначаване (изцяло или попълване) е конституционно допустим способ за възпиране на фактическо изменение на предвидения от Конституцията баланс на властите и органите на държавата, каквото фактическо изменение по същество би представлявало подриване на устоите на конституционно установения държавен ред.

40 Конституционният съд подчертава, че в конституционната демократична държава преодоляването от конституционните юрисдикции на отиващата твърде далеч традиционна толерантност към представителните учреждения е тенденция и националната конституционна юрисдикция не се отклонява от нея. Концепцията за лимитирана дискреция на всеки, на когото суверенът е възложил упражняването на държавната власт, включително на парламента, не противоречи на демокрацията и на принципа на правовата държава в една демократична държава под върховенството на правото. (...)

41 Предвид гореизложеното и на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията Конституционният съд,

42 **РЕШИ:**

43 [OMISSIS]

44

45 [OMISSIS] [повторение на точки 10 и 11 по-горе]

46 Съдиите Атанас Семов, Красимир Влахов и Янаки Стоилов са подписали решението с особени мнения“.

ВРЪЗКА С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ

47 Пред настоящия съдебен състав са отправени серия от искания от Инспектората към Висшия съдебен съвет за разрешение за достъп до банковата тайна (данни за наличност по банкови сметки) на магистрати — съдии и прокурори, от различни съдилища.

По компетентността на сезиращия орган във връзка с гаранциите за съдебна независимост съгласно правото на Европейския съюз

48 На първо място настоящият съдебен състав следва да провери компетентността на Инспектората към Висшия съдебен съвет чрез инспекторите в него да го сезират към момента на подаване на исканията. Този въпрос засяга пряко съдебната независимост, тъй като позволява на инспекторите от Инспектората да узнаят пряко данни за имущественото състояние на съдии и членове на техните семейства, като използва тези данни във връзка със сигналните си правомощия за ангажиране на дисциплинарна отговорност.

49 Съгласно установената практика на Съда на Европейския съюз (вж. т. 42 от Решение от 11.05.2023 г. по дело C-817/21, *Inspecta Judiciară*, и цитираната там съдебна практика) всички въпроси, отнасящи се до гарантирането на независимостта на съда, попадат в приложното поле на правото на Съюза

съгласно чл. 19, пар. 1, изр. второ ДЕС, без да е необходимо да се засягат други разпоредби на това право.

- 50 В това отношение следва да се посочи, че съгласно трайната практика на Съда на Европейския съюз (вж. вместо всички т. 47 и 49 от цитираното по-горе решение по дело С-817/21, *Inspecta Judiciară*, и цитираната там съдебна практика), въпросите за независимостта на всички органи, които могат да инициират дисциплинарно производство срещу съдии, които прилагат правото на Съюза и имат право да отправят преюдициално запитване по реда на чл. 267 ДФЕС, са част от правото на Европейския съюз и подлежат на преценка във всяко висящо производство с участие на такъв орган.
- 51 Съгласно т. 50—51 от цитираното решение по дело С-817/21, *Inspecta Judiciară*, и цитираната там съдебна практика тази преценка следва да включва и процедурата по назначаване на длъжностните лица в тези органи, вкл. и гаранциите срещу политическа намеса в тяхната дейност.
- 52 В настоящия случай мандатите на главния съдебен инспектор и всички инспектори са изтекли и на постовете не са назначени нови такива. Решението за избор на нови членове на Инспектората следва да се вземе от Народното събрание — българския парламент, което не изпълнява това свое задължение вече повече от 2 години по отношение на главния инспектор.
- 53 Същевременно с решението на Конституционния съд от 27.09.2022 г. е прието, че когато мандатът на инспекторите и главния инспектор в Инспектората на Висшия съдебен съвет изтече, те не прекратяват дейността си до избирането на нови членове на органа. В решението подробно е обсъден балансът между изискванията за правна сигурност и рисковете от злоупотреба с власт при продължаване на мандата на уредените в Конституцията органи, като е прието, че запазването на функциите на Инспектората в случая е по-важно от рисковете от злоупотреби на членовете му с изтекъл мандат поради поставянето им в зависимост от решение на Народното събрание като политическо тяло относно края на изпълнение на дейността им.
- 54 Настоящият съдебен състав обаче има съмнения дали това тълкуване на българската конституция, което се отнася до функционирането на държавните органи, е съвместимо с правото на Европейския съюз — с други думи, дали последната правна система не поставя по-строги изисквания пред гаранциите за независимостта на държавните органи, контролиращи съдебната власт, от установените от българския Конституционен съд. В това отношение следва да се посочи дали въобще подобно продължаване на мандата може да застраши според правото на Съюза гаранциите за независимостта на Инспектората на Висшия съдебен съвет като орган, който може да иска дисциплинарно наказване на съдиите, и ако е възможно — какви са критериите да се прецени дали подобно продължаване на мандати на такива органи е допустимо и докога.

- 55 По ролята на съда в процеса на разкриване на лични данни на магистратите**
- 56 Рамката на обработване на лични данни в Европейския съюз и правилата за контрол върху такова обработване намират обща уредба в Общ регламент относно защитата на данните — Регламент (ЕС) № 2016/679 ... относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни ... . Същият предвижда задълженията на лицата, които обработват или отговарят за обработване на лични данни, но и на контролните органи.
- 57 В случая обаче следва да се прецени дали и доколко дейността на българските съдилища по разрешаване на достъп до определени категории данни, които представляват защитена по закон тайна в България — данните за наличност по банкови сметки, за целите на проверката на имуществено състояние на магистрати, попада в предметния обхват на Общия регламент за защита на данните. По-конкретно чл. 2, пар. 1, б. „а“ от този Регламент предвижда, че той не се прилага в хода на дейности, които попадат извън приложното поле на правото на Съюза.
- 58 Правилата за деклариране на имущество на магистрати и неговото разкриване не попадат в обхвата на дейност, пряко регламентирана от правото на Европейския съюз. Същевременно обаче в трайната си практика (вж. вместо всички решение от 22.06.2021 г., C-439/19, *Latvijas Republikas Saeima*, т. 65—66) Съдът на Европейския съюз е приел, че посоченото изключение не се прилага към всички дейности на държавните органи в рамките на публичните им правомощия, а само тези, свързани с упражняване на правомощия по защита на националната сигурност и отбраната. Поради това, доколкото става въпрос за публична дейност, насочена към определяне на статута и гаранциите за почтеност на магистратите, следва да се даде изричен отговор дали тя попада в обхвата на Общия регламент за защита на данните.
- 59 За правилна преценка на случая следва и да се посочи, че исканията за разкриване на наличности по банкови сметки, с които настоящият съд е сезиран, не се ограничават само до магистратите, но и до членове на техни семейства, които нямат това качество.
- 60 По-сложно стои въпросът с ролята на съда като орган, разрешаващ на Инспектората при Висшия съдебен съвет достъп до личните данни на проверяваните лица. Правното положение и задълженията на такава публична институция — която няма пряк достъп до личните данни, но е длъжна да даде формално разрешение на органа, който ще ги обработва, за да се получи достъп до тях — не е уредено пряко в Общия регламент за защита на данните.

- 61 Поради това следва да се установи дали съдилищата, които дават подобно разрешение, имат качеството на „администратори на лични данни“ по смисъла на чл. 4, т. 7 от Общия регламент за защита на данните, доколкото предоставят достъпа до тези данни, който няма как да се осъществи без тяхно разрешение.
- 62 Тук следва да се посочи, че според преобладаващото разбиране в това производство съдилищата осъществяват чисто формален контрол, който се свежда до това дали лицата, за които се разкрива банкова тайна, имат качеството на субекти на деклариране по смисъла на Закона за съдебната власт — дали са магистрати или лица в роднински, семейни или интимни отношения с такива. Изглежда, че при безкритично прилагане на българската национална уредба в тези случаи съдилищата винаги трябва да разрешават разкриване на банкова тайна. Не така обаче би стоял въпросът, ако съдът може да се приеме за администратор на обработката на лични данни, до които предоставя достъп, тъй като администраторът има редица отговорности за гарантиране на сигурността на данните съгласно чл. 32—34 от Общия регламент за защита на данните, вкл. за минимални проверки за наличие на средства за гарантиране на сигурността.
- 63 Съгласно дефиницията, дадена в чл. чл. 4, т. 7 от Общия регламент за защита на данните, „администраторът“ на лични данни „сама или съвместно с други определя целите и средствата за обработването на лични данни“. Въведено е и особено правило, че „когато целите и средствата за това обработване се определят от правото на Съюза или правото на държава членка, администраторът или специалните критерии за неговото определяне могат да бъдат установени в правото на Съюза или в правото на държава членка“.
- 64 В българското право не се определя кой е администраторът на лични данни в тези производства. В чл. 17 и следващите от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) са уредени функциите на Инспектората към Висшия съдебен съвет на надзорен орган за защита на лични данни в съдебните производства съгласно чл. 23, пар. 1, б. „е“ от Общия регламент за защита на данните във връзка със съображение 20 от преамбюла към същия. В случая обаче отношенията не са такива, а точно обратните — Инспекторатът на Висшия съдебен съвет в изпълнение на законодателните си правомощия събира и обработва лични данни за целите, посочени в чл. 175а и чл. 175г от Закона за съдебната власт (ЗСВ) — събиране и проверка на данни за имуществото на магистратите, с цел обезпечаване на публичността и независимостта на съдебния процес. Съдът контролира този процес, като издава или отказва да издаде решение за достъп до данните.
- 65 В този смисъл, макар и съдебните органи да нямат пряк достъп до личните данни, чието разкриване се иска (това не е необходимо изискване за определяне на едно лице като „администратор“ на лични данни — вж. т. 3 от решение на Съда на ЕС от 10.07.2018 г., С-25/17, Свидетели на Йехова), те до известна степен определят целите на обработка, като допускат или

забраняват достъпа до лични данни, представляващи банкова тайна. В това отношение изглежда, че съдът може при определено тълкуване на закона да се приеме за орган, който определя целите за обработване на данните.

- 66 Следва да се посочи и че българският законодател не се е възползвал от правомощието си да посочи в тази особена ситуация, когато целите на обработването на лични данни са посочени в закона, да установи кой орган има правата и задълженията на администратор на лични данни. При това положение следва да се установи критерий чрез тълкуване на разпоредбата, за да се установи може ли и съдът, който дава разрешение за достъп, да се смята за администратор на лични данни наравно с Инспектората на Висшия съдебен съвет.
- 67 С оглед на липсата на яснота в националната уредба следва и да се даде отговор на въпроса дали съдебният орган, който определя условията за достъп на друг държавен орган до лични данни, представляващи банкова тайна, не може да се смята и за надзорен орган, упражняващ част от правомощията по Общия регламент за защита на данните в тясната област на контрол върху достъпа до данни.

Относно задълженията на разрешаващия съд за защита на личните данни

- 68 В настоящия случай е налице публична информация, че Инспекторатът на Висшия съдебен съвет е допуснал нарушение на сигурността на личните данни, като е публикувал за магистрат — съдия М.Т., декларация за имущество и доходи, в която публично са обявени някои от личните ѝ данни, за които е забранено да се публикуват. Това е станало през 2020 г. и нарушението е явно при груба небрежност — в публикувания файл служител на администрацията е посочил, че файлът „не се чисти“ — т.е. информацията не може да бъде заличена.
- 69 Според съобщения на основния надзорен орган по чл. 51 от Общия регламент за защита на данните в България — Комисията за защита на личните данни, за това нарушение на Инспектората на Висшия съдебен съвет е наложена глоба. Следва обаче да се установи дали подобно нарушение дава основание на съда, който разрешава достъп до банкова тайна, като вид контролен орган да провери дали са взети по-нататъшни мерки за защита на данните.
- 70 Ако съдът има ролята на администратор или надзорен орган, изглежда, че такава проверка ще бъде наложителна, за да се гарантира, че съдебната власт не функционира като „гумен печат“ при даване на разрешения за достъп до данни, а извършва проверка дали са взети мерки за тяхното законосъобразно обработване и защита, особено с оглед публично изнесените данни за липса на всякакви подобни мерки, налични в мотивите на съдебното решение по спора за уволнение на виновния служител в администрацията на

Инспектората, който единствен, изглежда, е понесъл някаква отговорност по случая.

- 71 В този случай изглежда, че съдът ще трябва да разреши достъп до банкова тайна едва след като поиска информация за приложимите процедури за сигурност и се убеди, че те поне на пръв поглед гарантират защита срещу последващо нарушение на сигурността на личните данни. Поради това следва да се отговори на въпроса би ли имал националният съд подобни правомощия в ролята си на орган, разрешаващ достъпа.
- 72 Следва обаче да се отговори и на въпроса дали, дори и да няма качеството администратор на лични данни или надзорен орган, съдът, на който националното право предоставя правомощия да разрешава достъп до лични данни, представляващи банкова тайна, може да извършва подобни проверки по силата на задължението по чл. 79 от Общия регламент за защита на данните за ефективна съдебна защита.
- 73 Действително, посочената разпоредба е уредена за случаите, в които защита се иска от субекта на данните по изрично сезиране на съда. Когато обаче производството по разкриване на данните протича без участие на този субект и националното право е въвело изричен предварителен съдебен контрол, изглежда, че подобно задължение следва да се прилага и служебно. Това би могло да се изведе и от правата на субектите на ефективна съдебна защита, уредени в чл. 47 от Хартата на основните права. При липса на такова задължение съдът ще се ограничава винаги до формална проверка и потвърждаване на действията на администрацията, което, изглежда, противоречи на целите на чл. 79 от Общия регламент за защита на данните.
- 74 С оглед на изложеното следва да се конкретизират и задълженията на съда за защита на лични данни в производства по разрешаване на достъпа до тях, дори и да се приеме, че в този случай националният съд не действа като администратор на лични данни или надзорен орган.
- 75 С оглед изложеното настоящият съд следва да отправи въпроси за тълкуването на правото на Съюза до Съда на Европейския съюз. Така мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав,

ОПРЕДЕЛИ:

- 76 [OMISSIS] [спиране на производствата]
- 77 **ОТПРАВЯ** на основание чл. 267, пар. 1 ДФЕС **ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ** по следните преюдициални въпроси:

1. Следва ли чл. 19, пар. 1, втора алинея от договора за функциониране на Европейския съюз във връзка с чл. 47, пар. 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз да се тълкува в смисъл, че

продължаването на функциите на орган, който може да налага дисциплинарни наказания на съдии и има правомощия да установява данни за имуществото им, след края на конституционно установения мандат на този орган без ясно определен краен срок, представлява само по себе си или при определени условия нарушение на изискването държавите в Съюза да гарантират ефективни правни средства за независим съдебен контрол? Ако подобно продължаване на срока на правомощията е допустимо, при какви условия?

2. Следва ли чл. 2, пар. 2, б. „а“ от Регламент (ЕС) № 2016/679 ... относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни ... (Общ регламент относно защитата на данните), наричан по-долу „Общият регламент за защита на данните“, да се тълкува в смисъл, че

дейност по разкриване на банкова тайна с цел проверка на имуществото на магистрати, което се разкрива в последствие публично, представлява дейност извън приложното поле на правото на Европейския съюз? Променя ли се отговорът, когато тази дейност включва и разкриване на данни за членовете на семейството на магистрати, които нямат това качество?

3. При положителен отговор на втория въпрос — следва ли чл. 4, т. 7 от Общия регламент за защита на данните да се тълкува в смисъл, че

съдебен орган, който разрешава на друг държавен орган достъп до данни за наличност по банкови сметки на магистрати и членове на техните семейства, определя целите или средствата за обработване на лични данни и поради това представлява „администратор“ на лични данни?

4. При положителен отговор на втория въпрос и отрицателен отговор на третия въпрос — следва ли чл. 51 от Общия регламент за защита на данните да се тълкува в смисъл, че

съдебен орган, който разрешава на друг държавен орган достъп до данни за наличност по банкови сметки на магистрати и членове на техните семейства, е отговорен за наблюдението на същия регламент и поради това има качеството на „надзорен орган“ по отношение на тези данни?

5. При положителен отговор на втория въпрос и на един от въпроси трети или четвърти — следва ли чл. 32, пар. 1, б. „б“ от Общия регламент за защита на данните, съответно чл. 57, пар. 1, б. „а“ от същия регламент, да се тълкуват в смисъл, че

съдебен орган, който разрешава на друг държавен орган достъп до данни за наличност по банкови сметки на магистрати и членове на техните семейства, е длъжен при наличие на данни за предходно нарушение на сигурността на личните данни, допуснато от органа, на който ще бъде разрешен достъп, да поиска информация за предприетите мерки за защита на данните и да

прецени при вземане на решението си дали да предостави достъп адекватността на тези мерки?

6. При положителен отговор на втория въпрос и независимо от отговорите на въпроси трети и четвърти — следва ли чл. 79, пар. 1 от Общия регламент за защита на данните във връзка с чл. чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз да се тълкува в смисъл, че

когато националното право на една от държавите в Съюза предвижда определени категории данни да се разкриват само след съдебно разрешение, съдът, който дава това разрешение, е длъжен служебно да осигури защита на субектите, чиито данни разкрива, като задължи публичния орган, който изисква достъп до данните и за който е известно, че е допуснал нарушение на сигурността на личните данни, да предостави информация за предприетите по чл. 33, пар. 3, б. „г“ от Общия регламент за защита на данните мерки и ефективното им прилагане?

78 Определението е окончателно и не подлежи на обжалване.